

PROCEDURY POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO

ORAZ

**METODY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ I INNYMI INSTYTUCJAMI
WSPOMAGAJĄCYMI DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE SZKOŁY,
W SYTUACJI ZAGROŻENIA DZIECI ORAZ MŁODZIEŻY
PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ**

**Opracowane i realizowane
w Szkole Podstawowej nr 307 w Warszawie**

I. PODSTAWA PRAWNA:

- Rozporządzenie MENiS z dnia 7.01.2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem,
- Ustawa z dnia 08.04.2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- Ustawa z dnia 10.06.2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw.

II. WSTĘP:

Znaczny wzrost zachowań agresywnych, działań patologicznych wśród młodzieży, wzrost używania przez młodzież zarówno legalnych, jak i nielegalnych substancji psychoaktywnych /badania z roku 2001 i 2002/ oraz obniżenie się wieku inicjacji, spowodowało pojawienie się szeregu nowych problemów w szkołach. Zrodziła się potrzeba skutecznej i adekwatnej reakcji w przypadku uczniów sięgających po alkohol, papierosy czy narkotyki. W odpowiedzi na to w Instytucie Psychiatrii i Neurologii opracowany został model metody interwencji profilaktycznej w szkole. Metoda interwencji została poddana w latach 2001-2002 ewaluacji w celu zbadania procesu wprowadzania jej do szkół, możliwości jej stosowania i przydatności w warunkach szkolnych.

„Wyniki badań pokazują, że interwencja profilaktyczna, której celem jest pomoc, nie represjonowanie może być stosowana z powodzeniem wśród uczniów, którzy okazjonalnie sięgają po środki psychoaktywne lub w przypadku sporadycznego łamania innych zasad szkolnych.”/A. Borucka, K. Okulicz - Kozaryn, A. Pisarska; „Interwencja profilaktyczna w szkole” Warszawa, 2003/.

III. CELE DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH W SZKOLE:

1. Cele ogólne:

- zwiększenie trafności i skuteczności działań szkoły w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją, /w szczególności uzależnieniem/,
- usprawnienie działań szkoły w w/w sytuacjach,
- podniesienie skuteczności współpracy szkoły z rodzicami dzieci zagrożonych przestępczością i demoralizacją, a także z Policją i innymi instytucjami wspomagającymi działania wychowawcze szkoły,
- jasny i przejrzysty schemat postępowania w sytuacjach trudnych,
- zapewnienie ofiarom, świadkom czynów niebezpiecznych poczucia bezpieczeństwa.

2. Cele szczegółowe:

- zmiana zachowań ucznia przejawiającego sygnały świadczące o demoralizacji,
- udzielenie przez szkołę wsparcia i pomocy uczniom przejawiającym w/w zachowania oraz ich rodzicom poprzez:
  - o dostarczenie informacji o zachowaniach ryzykownych,
  - o zaproponowanie współpracy,
- zapobieganie demoralizacji uczniów naszej szkoły, /w szczególności zapobieganie kontaktom ze środkami odurzającymi/,

IV. SCHEMAT POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO:

1. DIAGNOZA SYTUACJI:

Cele diagnozy:

- orientacja w sytuacji ucznia,
- ocena skali problemu, /sytuacja incydentalna, proces ciągły/,
- jednoznaczne określenie problemu,
- przekazanie uczniowi jasnego, komunikatu zakazującego działań o charakterze demoralizacyjnym w szkole,
- wyrażenie zatroskania zachowaniem i działaniami ucznia, oraz jego sytuacją rodzinną i domową,
- nawiązanie kontaktu z rodzicami ucznia i/lub instytucjami wspomagającymi wychowawcze działania szkoły.

1.A/ W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa na terenie szkoły lub poza nią alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, należy:

- osoba, która jako pierwsza uzyskała informację o zaistnieniu w/w sytuacji, powiadamia dyrektora szkoły i w porozumieniu z nim, rodziców ucznia, których informuje się o zaistniałym problemie,
- osoba prowadząca dalsze działania zbiera wszystkie możliwe informacje potwierdzające sytuację świadcząca o przejawach demoralizacji w zachowaniu ucznia,
- osoba prowadząca interwencję rozmawia z uczniem, którego dotyczą podejrzenia w celu rozpoznania sytuacji, nawiązania z nim kontaktu, oceny problemu,
- osoba, która jako pierwsza uzyskała informacje o zaistnieniu w/w sytuacji przekazuje do pedagoga szkolnego pisemną notatkę opisującą zdarzenie,
- dyrektor szkoły podejmuje decyzję o ewentualnym powiadomieniu Policji,

1.B/ W przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków należy podjąć następujące działania:

- osoba, która jako pierwsza uzyska informację o zaistnieniu w/w sytuacji, powiadamia wychowawcę danego ucznia,
- osoba prowadząca interwencję odizolowuje ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stworzone zostają warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie, /Uczeń pozostaje pod opieką innego nauczyciela lub pracownika szkoły/,
- poinformowana osoba powiadamia dyrektora szkoły i w porozumieniu z nim, rodziców ucznia, których informuje się o zaistniałym problemie i zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły,
- dyrektor szkoły decyduje o wzywaniu lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia ucznia, ewentualnie udzielenia mu pomocy medycznej,
- gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły,
- dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.

1.C/ W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że uczeń znajduje lub posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk należy:

- osoba, która jako pierwsza uzyska informację o zaistnieniu w/w sytuacji, powiadamia dyrektora szkoły i w porozumieniu z nim, rodziców ucznia, których informuje się o zaistniałym problemie i zobowiązuje ich do niezwłocznego stawiennictwa w szkole,
- osoba prowadząca interwencję podejmuje rozmowę z uczniem, którego dotyczą podejrzenia, w celu wyjaśnienia sytuacji i w obecności innej osoby /wychowawca, pedagog, dyrektor, itp./ ma prawo zażądać, aby uczeń pokazał jej tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni /we własnej odzieży/, ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. /Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia, jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji/,
- osoba prowadząca interwencję próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję,
- w przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania osobie prowadzącej interwencję substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, /przeszukuje ona odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy/,
- jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, osoba prowadząca interwencję, po odpowiednim zabezpieczeniu, bezzwłocznie przekazuje ją do współpracującej ze szkołą jednostki Policji.

- osoba prowadząca interwencję całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami i informacjami przekazanymi jej przez osobę, która jako pierwsza dowiedziała się o zaistniałej sytuacji.

1.D/ W przypadku gdy uczeń popełnił na terenie szkoły czyn karalny, /uczeń który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat/, przestępstwo, /uczeń, który ukończył 17 lat/, lub przejawia zachowania świadczące o demoralizacji, /w rozumieniu Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich: art.4/, należy podjąć następujące kroki:

- osoba, która jako pierwsza uzyska informację o zaistnieniu w/w sytuacji, powiadamia wychowawcę danego ucznia lub pedagoga szkolnego,
- poinformowana osoba powiadamia dyrektora szkoły i w porozumieniu z nim, rodziców ucznia, których informuje się o zaistniałym problemie,
- w przypadku czynów nacechowanych szczególnie agresją, czy okrucieństwem osoba prowadząca interwencję w ramach dostępnych środków i możliwości odizolowują sprawcę czynu i jego ofiarę działając w celu zapewnienia im bezpieczeństwa,
- osoba prowadząca interwencję powierza opiekę nad ofiarą czynu, pielęgniarsce szkolnej,
- osoba prowadząca interwencję zbiera wszystkie możliwe informacje potwierdzające sytuację, ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- osoba prowadząca interwencję rozmawia z uczniem, którego dotyczą podejrzenia w celu rozpoznania sytuacji, zachęcenia do współpracy, przekazania uczniowi jasnego komunikatu zakazującego działań o charakterze demoralizacyjnym w szkole,
- dyrektor szkoły powiadamia Policję gdy sprawa jest poważna, /rozbój, uszkodzenie ciała itp./, lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- osoba prowadząca interwencję zabezpiecza ewentualne przedmioty pochodzące z przestępstwa w celu przekazania ich Policji.
- osoba, która jako pierwsza uzyskała informacje o zaistnieniu w/w sytuacji przekazuje do pedagoga szkolnego pisemną notatkę opisującą zdarzenie.
- osoba prowadząca interwencję, całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami i informacjami przekazanymi jej przez osobę, która jako pierwsza dowiedziała się o zaistniałej sytuacji.

1.E/ W przypadku gdy uczeń stał się na terenie szkoły ofiarą czynu karalnego, przestępstwa, przejawu agresji, demoralizacji innej osoby, należy:

- udzielić uczniowi poszkodowanemu pierwszej pomocy /przedmedycznej/, bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie pielęgniarki w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- osoba, która jako pierwsza uzyska informację o zaistnieniu w/w sytuacji, powiadamia wychowawcę danego ucznia lub pedagoga szkolnego, /w przypadku szczególnie drastycznego zdarzenia dyrektora szkoły/,

- osoba prowadząca interwencję, kontaktuje się z rodzicami ucznia – ofiary, informując ich o zaistniałym zdarzeniu, /w przypadku szczególnie drastycznego zdarzenia, prosi ich o przybycie do szkoły /,
- o zaistniałym zdarzeniu informowani są telefonicznie rodzice ucznia, który dopuścił się czynu karalnego, / w przypadku szczególnie drastycznego zdarzenia, zostają zobowiązani do natychmiastowego przybycia do szkoły /,
- osoba prowadząca interwencję zbiera wszystkie możliwe informacje dotyczące zaistniałej sytuacji, ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- w przypadku szczególnie drastycznego zdarzenia, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, dyrektor szkoły, wzywa Policję.

2. ZAWARCIE KONTRAKTU:

Cele kontraktu:

- pomoc uczniowi zagrożonemu demoralizacją,
- stworzenie uczniowi przejawiającemu zachowania negatywne środowiska umożliwiającego poprawę tych zachowań,
- pomoc rodzicom w monitorowaniu zmian w zachowaniu dziecka.
-

W przypadku potwierdzonego zaistnienia na terenie szkoły sytuacji przewidzianych od punktu 1.A. do punktu 1.D. należy podjąć następujące działania:

2.A/ Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły a ta wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one pozytywnych zmian w zachowaniu ucznia, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

2.B/ Jeżeli rodzice chcą współpracować ze szkołą, należy podjąć następujące działania:

- osoba prowadząca interwencję, w terminie najbliższym od zdarzenia spotyka się z rodzicami ucznia w celu:
  - o nawiązania kontaktu i zachęcenia rodziców do współpracy ze szkołą w celu rozwiązania trudnej sytuacji,
  - o poinformowanie rodziców ucznia o możliwych konsekwencjach zdrowotnych i społecznych zaistniałej sytuacji,
  - o wymiany spostrzeżeń na temat zmian jakie zaszły w funkcjonowaniu dziecka, oraz własnej oceny stopnia zaawansowania problemu,
  - o ustalenia dalszego postępowania,
  - o wspólnego opracowania kontraktu dla ucznia.
- osoba prowadząca interwencję, wspólnie z rodzicami ucznia, opracowuje kontrakt dla ucznia, zawierający następujące elementy:
  - o zobowiązanie ucznia do zaniechania i powstrzymywania się od zachowań, uznanych przez rodziców i szkołę za demoralizujące i złe,
  - o zasady zachowania ucznia ustalone przez rodziców i przedstawiciela szkoły,

- zobowiązanie się ucznia do przestrzegania w/w zasad zachowania,
  - konsekwencję – czyli przywileje szkolne /ew. również domowe/ utracone przez ucznia w przypadku złamania ustalonych zasad zachowania,
  - warunki odzyskiwania przez ucznia przywilejów.
- osoba prowadząca interwencję, w obecności rodziców ucznia przedstawia mu wspólne stanowisko szkoły i rodziców oraz zapoznaje go z kontraktem,
  - uczeń przed podpisaniem kontraktu ma prawo negocjowania zawartych tam warunków i dołączenia własnych propozycji,
  - osoba prowadząca interwencję, w obecności rodziców przyjmuje od ucznia jego zobowiązanie.

3. MONITOROWANIE:

- osoba prowadząca interwencję, ustala wspólnie z rodzicami ucznia zasady i sposób wzajemnych kontaktów w celu wymiany informacji o zmianach zachodzących w zachowaniu ucznia,
- osoba prowadząca interwencję, ustala wspólnie z rodzicami sposób wspierania pozytywnych zmian w zachowaniu ucznia,
- osoba prowadząca interwencję, ustala wspólnie z rodzicami sposób czuwania nad zachowaniem ucznia.